VERKIEZINGSPROGRAMMA

PvdA/Groen Links Tholen

STEM VOOR EEN SOCIAAL GEZICHT

2018-2022

PvdA

GROENLINKS

AANLEIDING

Eind 2017 heeft de Thoolse afdeling van de PvdA aangegeven om samen met GroenLinks de verkiezingen Gemeenteraad 2018 in te gaan met een gecombineerde lijst. Dit voorstel is enthousiast ontvangen door de bestaande plaatselijke afdelingen van PvdA Tholen en GroenLinks Schouwen Duiveland(waar GroenLinks Tholen bestuurlijk onder valt). Vanaf dat moment is er op een intensieve manier samengewerkt door de beide partijen. Het resultaat daarvan is een aantrekkelijk verkiezingsprogramma.

De basis van dit gezamenlijk verkiezingsprogramma is een sociaalgerichte visie, die verder is uitgewerkt in de verschillende onderdelen van dit verkiezingsprogramma. Neerkomend op eerlijk delen, goede zorg en voorzieningen voor iedereen en gericht op duurzaamheid.

Dit verkiezingsprogramma is ook in een korte versie beschikbaar waarin alle standpunten kort en duidelijk neergezet worden.

SAMENWERKEN EN VERBINDEN

De PvdA afdeling Tholen en GroenLinks afdeling Schouwen-Duiveland/Tholen hebben de ambitie uitgesproken om samen op te trekken tijdens de verkiezingen van de gemeenteraad 2018 en daardoor een ander progressief alternatief te bieden voor de kiezers in Tholen.

Voor kiezers die belang hechten aan:

- **een sociale opstelling van de gemeenteraad waarin ruimte is voor de sociaal zwakkeren in de samenleving op Tholen;**
- **het oog hebben voor natuur, milieu en duurzaamheid binnen de gemeente Tholen en daarvoor belangrijke uitgangspunten willen zien die vertaald worden in actueel beleid;**
- **het innemen van duidelijke standpunten door de gemeenteraad op het gebied van het financieel in control zijn van de gemeente Tholen.**
- **het bewaken van besluitvorming over de sociale samenhang en verbondenheid in alle kernen, dus ook de kleinere kernen van de gemeente Tholen;**
- **het toegankelijk zijn van de zorg en andere voorzieningen en het voorkomen dat inwoners buitengesloten worden.**

Daarvoor zullen de partijen PvdA en GroenLinks gaan samenwerken en zoveel mogelijk de verbinding maken met elkaar en de inwoners van de gemeente Tholen. PvdA heeft altijd een sociaal gezicht gehad en GroenLinks heeft daarnaast nog voordat andere partijen dit ook omarmden, altijd bewustzijn bevorderd en beleid geformuleerd gericht op milieu, duurzaamheid en alle aspecten die daar mee samenhangen.

UITGANGSPUNTEN

De uitgangspunten waarmee we onze ambities vorm willen geven zijn:

1. Eerlijk delen

Geen lastenverzwaringen, de laagste inkomens worden zoveel mogelijk ontzien, we schuiven de rekening niet door.

2. Duurzame toekomst

Duurzame energie, goede luchtkwaliteit, een actief natuurbeleid, verantwoord waterbeheer en het beperken van afval vormen de leidraad bij plannen voor de toekomst van onze gemeente.

3. Leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid

We werken aan een samenleving waarin we ons veilig voelen en in een gezonde en prettige leefomgeving solidair en respectvol met elkaar leven. Verpaupering en overlast worden tegengegaan.

4. Iedereen telt mee, eerlijk delen

Onze maatregelen dragen bij aan een inclusieve samenleving waarin plaats is voor iedereen en waaraan iedereen naar vermogen bijdraagt en niemand wordt uitgesloten.

5. Eigentijds bestuur

De gemeente is er voor haar inwoners. We omarmen initiatieven die leiden tot meer betrokkenheid van inwoners bij de lokale democratie. We onderschrijven nut en noodzaak voor intensieve samenwerking met andere gemeenten.

Deze uitgangspunten komen terug in de volgende vier hoofdtukken:

1. Zorg en welzijn
2. Werk en economie
3. Wonen en leefbaarheid
4. Natuur en milieu.

1. ZORG EN WELZIJN

Mensen staan centraal.

Goede zorg voor de gezondheid van mensen is onontbeerlijk voor het welbevinden van mensen en voor een verbonden samenleving. Voor ons is het belangrijk, dat iedereen mee kan doen en niet langs de zijlijn hoeft te blijven staan. En dat als dat niet lukt - even of voor langere duur - er altijd iemand is, die met je mee kan denken.

In de zorg is het uitgangspunt dat deze dichtbij, toegankelijk, beschikbaar, betaalbaar en aanwezig moet zijn. Mensen moeten vanuit vertrouwen een beroep kunnen doen op de zorg.

Bij welzijn willen we bescherming, zelfredzaamheid, participatie, zorg voor elkaar en sociale samenhang realiseren. Dat doen we door vroegtijdig problemen van burgers en samenleving te signaleren, te benoemen en op te lossen. Dit is in belangrijke mate preventief. Met maatregelen als de bestrijding van eenzaamheid, het tegengaan van schooluitval, het beperken van overlast door hangjongeren en het verminderen van verloedering in buurten en wijken voorkomen we dat problemen verergeren en er later zwaardere hulp of zorg moet worden ingezet

Over het algemeen is het goed leven en wonen in de gemeente Tholen. De gezondheidsmonitor 2016 - 2017 van de GGD Zeeland geeft daar een goede indicatie van.

Toch zijn er ook veel verbeterpunten.

Zo blijkt uit de monitor onder meer dat bij de respondenten boven de 65 jaar er maar liefst 68% overgewicht is. 15% van de respondenten geeft aan niet zelf of met openbaar vervoer te kunnen reizen

Bij het gezond en vitaal leven en ouder worden zonder chronische aandoeningen blijken vier factoren van cruciaal belang te zijn:

1. Voeding
2. Bewegen
3. Wakker worden met een ideaal: de factor 'zingeving'
4. Vrienden hebben om dat ideaal mee te realiseren: het hebben van een sociaal netwerk

Het vitaal houden van de Thoolse bevolking in combinatie met het betaalbaar en toegankelijk houden van de zorg en welzijn vraagt om een aanpak die gestoeld is op deze vier punten. Hoe zorgen we er gezamenlijk voor dat de Thoolse bevolking duurzaam langer en gezond leeft en mee blijft doen in de samenleving?

Daarom willen we in Tholen:

BEVORDEREN GEZOND EN GELUKKIG OUDER WORDEN

Het zorgbeleid voor de gemeente Tholen dient naar ons idee op twee pijlers te rusten:` Sociale vernieuwing en meedoen'. Deze twee pijlers richten zich op het bevorderen van de gezondheid. Dat gebeurt door betrokkenheid van burgers te stimuleren en door te werken vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid dat dat bestaat uit zes dimensies:

1. **Lichaamsfuncties,**
2. **Mentaal welbevinden,**
3. **Zingeving,**
4. **Kwaliteit van leven,**
5. **Meedoen = sociaal-maatschappelijk participeren,**
6. **Dagelijks functioneren**

Burgers voelen zich veiliger en minder eenzaam als ze 'meedoen'. Maar sociale cohesie brokkelt ook af naarmate de gezondheidsverschillen tussen bevolkingsgroepen en de verschillen tussen actieve en inactieve burgers groter worden.

VERKLEINEN GEZONDHEIDSVERSCHILLEN

Door het bevorderen van samenhang wil PvdA/GroenLinks Tholen een bijdrage leveren aan het verkleinen van de gezondheidsverschillen tussen bewoners onderling en het vergroten van de zorg voor elkaar in de "eigen" omgeving. Dit gebeurt niet door verantwoordelijkheden van mensen over te nemen, maar er in een samenspel van georganiseerde burgers, (zorg)ondernemers, (andere) overheden en kennisinstellingen invulling aan te geven. Sociale vernieuwing is een zoektocht en het nemen van risico's. Zoeken betekent pionieren, uitproberen en experimenteren op basis van voortschrijdend inzicht. Concreet betekent dit:

- **dat sociaaleconomische gezondheidsverschillen niet acceptabel zijn;**
- **dat we sociaaleconomische gezondheidsverschillen ook aanpakken door in te zetten op een gezonde leefstijl en het bevorderen van bijvoorbeeld gezond eten, bewegen, de aanpak van obesitas en stoppen met roken. Wij doen dit in een vroeg stadium en vooral bij opgroeiende kinderen en in het onderwijs. Wij leren kinderen van jongs af aan hoe belangrijk gezond eten is;**

- **dat de gemeente de groep laaggeletterden in kaart moet brengen. In de aanpak van de laaggeletterdheid neemt de gemeente initiatief en regie.**

ZORGVOORZIENINGEN LAAGDREMPELIG MAKEN

Als het om ondersteuning, zorg en welzijn van mensen gaat, zijn een aantal waarden voor de PvdA/GroenLinks Tholen van groot belang. In de zorg is het uitgangspunt dat deze dichtbij, toegankelijk, beschikbaar, betaalbaar en aanwezig moet zijn. Mensen moeten vanuit vertrouwen een beroep kunnen doen op de zorg. Burgers dienen geholpen te worden bij het doorlopen van de stappen om toegang te krijgen tot zorg. Ongeacht of je nu jong, wat minder jong, oud bent en/of met een beperking te maken hebt. Bij de toegang tot voorzieningen dient de eigen regie van de aanvrager uitgangspunt te zijn en principes van Positieve Gezondheid centraal te staan. Burgers hebben wat ons betreft te maken met één indicatie en hoeven niet steeds hun verhaal te herhalen. Daarbij wordt op basis van afspraken met aanbieders gezorgd voor verantwoorde financiële kaders. Door vermindering van bureaucratie kan er voor hetzelfde geld meer gedaan worden voor de burgers.

De gemeente Tholen dient haar rol zo in te vullen dat de positie van de professional wordt versterkt. Er gewerkt wordt aan een betere samenwerking tussen zorgvoorzieningen geregeld vanuit de gemeente en die vanuit de samenwerkende scholen (passend onderwijs). Dit vereist op Tholen nog meer afstemming, ook met omliggende gemeenten. Extra aandacht moet uit gaan naar communicatie aan burgers waar men voor welke zorgvoorziening terecht kan.

Bovenstaande doelen betekenen concreet voor de komende raadsperiode dat:

- **de toegankelijkheid van zorg vanzelfsprekend is en het aanvragen van zorg zo eenvoudig mogelijk wordt gemaakt;**

- **het voor elke inwoner duidelijk is bij wie je terecht kunt met welk probleem of ondersteuningsvraag;**

- **wij de zorg niet aanbesteden op basis van alleen de prijs. In de aanbestedingen stellen we eisen aan kwaliteit, goed werkgeverschap, het toepassen van cao's, werken met vaste dienstverbanden, medezeggenschap van cliënten en mantelzorgers, en persoonlijk contact. Wij passen de code 'verantwoord marktgedrag thuisondersteuning' toe;**

- **wij de zeggenschap van mensen in de zorg willen vergroten, zowel bij de aanbieders als bij de gemeente zelf. Wij ondersteunen patiëntenorganisaties, zorgcoöperaties en ledenraden;**

- **in de aanbestedingseisen ook eisen worden opgenomen ten aan- zien van de verdeling van geld dat naar de directe uitvoering gaat en geld dat bestemd is voor de overhead van instellingen. De overheadkosten maximeren we op 15 %;**

- **we vinden dat topinkomens van door de gemeente gesubsidieerde en/of gecontracteerde partijen openbaar moeten zijn;**

- **zorg betaalbaar moet zijn. De eigen bijdrage in de WMO geldt alleen voor mensen met een inkomen, dat hoger ligt dan 130% van het minimumloon. En kan niet meer zijn dan de kostprijs van een voorziening of dienst;**

- **wij mogelijkheden gaan bieden om kleinschalige wooninitiatieven en zorgcoöperaties ook voor mensen met lage inkomens toegankelijk te maken;**

- **wij de toegankelijkheid van voorzieningen voor mensen met een beperking maximaal maken. Wij dragen bij aan de uitvoering van het actieprogramma voor uitvoering van het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking**

WELZIJN OPTIMAAL REGELEN

Bij welzijn willen we bescherming, zelfredzaamheid, participatie, zorg voor elkaar en sociale samenhang realiseren. Dat doen we door vroegtijdig problemen van burgers en samenleving te signaleren, te benoemen en op te lossen. Dit is in belangrijke mate preventief.
Met maatregelen als de bestrijding van eenzaamheid in het bijzonder bij onze oudere inwoners, het tegengaan van schooluitval, het beperken van overlast we dat problemen verergeren en er later zwaardere hulp of zorg moet worden ingezet.

In zorg en welzijn gaat het dus om samenwerking en kwaliteit, niet om concurrentie. De dialoog met mensen die hulp nodig hebben, het sturen op verbeteringen van de gezondheid en doelmatige besteding van de middelen staan voorop.

GEÏNTEGREERDE AANPAK SOCIALE DOMEIN

Een aantal bewoners van Tholen heeft hulp nodig. Daarin willen we als PvdA/Groenlinks in investeren. Daarbij gaan we uit van een geïntegreerde aanpak. Welzijn, zorg, jeugdzorg, bijstand, WMO, schuldhulpverlening, zingeving en sociale verbinding zijn de gebieden die in samenhang bekeken dienen te worden. Dit heeft naar ons idee gevolgen voor samenwerking binnen verschillende afdelingen en disciplines binnen de gemeente. Beleidsmakers en uitvoerders van beleid dienen in al hun afwegingen en beslissingen effecten op

gezondheid en welzijn van burgers mee te nemen. Aan de integrale aanpak wordt al gewerkt, die willen we versterken en daarvoor extra middelen beschikbaar stellen. Alleen dan lukt het om echt samenhang te krijgen hulp en voorzieningen voor de burgers van Tholen.

EENZAAMHEID AANPAKKEN

Uit het onderzoek van de GGD in 2016 blijkt dat er een forse toename waar te nemen is van eenzaamheid bij burgers van Tholen. Tevens is er sprake van een matig tot hoog risico op een angsstoornis of depressie.
We willen samen met alle partners werken aan een betere signalering, beperking en/of behandeling van eenzaamheid en angststoorrnissen en/of depressie

Hierbij vinden wij het essentieel dat er vroegsignalering en preventie opgezet of uitgebreid wordt.
Dit betekent concreet:

- **dat eenzaamheid één van de grootste problemen in onze samenleving is. In een zorgzame en inclusieve samenleving kijken wij naar elkaar om en laten we eenzame mensen niet aan hun lot over. Eenzaamheid is er niet alleen onder ouderen. Jongeren die voor het eerst zelfstandig wonen hebben hier ook vaak mee te maken. Wij bestrijden eenzaamheid door ontmoetingsactiviteiten te faciliteren.**
- **Dit impliceert steunpunten in iedere kern.**

INCLUSIE

PvdA/GroenLinks staat voor een open en diverse samenleving, waarin iedereen zich naar wens kan ontplooien. Een verbonden en inclusieve samenleving waar plek is voor iedereen ongeacht achtergrond, sekse, of seksuele geaardheid. Iedereen doet mee en draagt bij naar eigen mogelijkheden. We steunen de georganiseerde professionaliteit op het gebied van aanpak van elke vorm van discriminatie.
De gemeente neemt het voortouw en geeft het goede voorbeeld bij de uitvoering van het VN Verdrag voor de rechten van personen met een handicap.
PvdA/GroenLinks wil dat de gemeenteinitiatieven van Vluchtelingenwerk, Stichting Welzijn Tholen en andere organisaties of vrijwilligers voor de begeleiding en integratie van statushouders, ondersteunt.

EXTRA AANDACHT VOOR MANTELZORGERS

De meeste hulp komt vanuit mantelzorgers. Familieleden of bekenden die iemand helpen. Vaak ook nog wel meer dan een handje. Veel mantelzorgers vangen heel erg veel op binnen hun eigen systeem en in hun omgeving. Een onmisbare schakel in het geheel die waardering, coördinatie en steun verdient. We zullen daar ook de komende raadsperiode in voorzien.

- **Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde. Zij verdienen onze steun en waardering. Wij willen hun positie versterken door hen bij te staan.**
- **We zorgen dat er goede ondersteuning is voor mantelzorgers: dagopvang en respijtzorg om de zorg te ontlasten; praktische en emotionele hulp, zoals bijvoorbeeld training over de omgang met dementie of het in contact met lotgenoten.**

2. WERK EN ECONOMIE

RECHTVAARDIGE ECONOMIE MET WERK VOOR IEDEREEN

Voor de Thoolse economie zijn landbouw , detailhandel, recreatie en toerisme,belangrijke pijlers. De aantrekkingskracht van het eiland Tholen en het Nationaal Park Oosterschelde ligt besloten in de kleinschaligheid, kwaliteit, rust en ruimte in combinatie met aantrekkelijke kernen.

PvdA/GroenLinks wil naar een rechtvaardige en duurzame economie. PvdA/GroenLinks wil kansen bieden aan ondernemers en bedrijvigheid en werkgelegenheid stimuleren.

Uitgangspunt van ons beleid is dat we streven naar een duurzame ontwikkeling waarin Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen centraal staat. Waar iedereen een eerlijke kans verdient op goed werk en een rechtvaardig inkomen.

Daarom willen wij in Tholen:

ENERGIEVERBRUIK TERUGDRINGEN

We willen energiebesparing door het isoleren van het Thoolse woningbestand en bedrijfsgebouwen. Wij willen dat de gemeente inwoners en ondernemers stimuleert en faciliteert om energie te besparen. Daarnaast willen we duurzaamheidseisen stellen bij nieuwbouw en renovatie. Gasloos bouwen is daarbij een belangrijk speerpunt. De gemeente moet natuurlijk het goede voorbeeld geven.

CIRCULAIRE ECONOMIE UITDRAGEN

Wij zijn voor een gemeente die zelf het goede voorbeeld geeft door zelf circulair en innovatief te zijn. Bij het toewijzing van overheidsopdrachten houden wij circulaire duurzaamheidscriteria in het oog. Duurzame, innovatieve en creatieve lokale ondernemers krijgen hierbij voorrang.

IEDEREEN TELT MEE

Wij gaan voor een duurzame samenleving waar mensen met minder kansen optimaal worden gesteund bij participatie en werk in de samenleving.

GEMEENTELIJKE BEDRIJVIGHEID

De gemeente Tholen betrekt ondernemers én de inwoners bij haar beleid. De meerwaarde vergroot het draagvlak bij maatregelen die de gemeente nodig vindt.

- **PvdA/GroenLinks wil vooral dat ondernemers en bedrijven investeren in een duurzame samenleving en werkgelegenheid .**
- **De gemeente maakt afspraken met ondernemers en het onderwijs over stage/leerplekken voor (vroegtijdige) schoolverlaters en mentor en coaching projecten.**

Bedrijventerreinen

De lokale Thoolse bedrijfsterreinen zullen moeten voldoen aan eisen van duurzaamheid en landschappelijk inpassing. Daarbij zijn gesloten grondstofkringlopen en CO2-neutraliteit belangrijke uitgangspunten. Ook stimuleren we bedrijfsverzamelgebouwen voor zelfstandige ondernemers zonder personeel (ZZP).

Startups en flexibel werken

PvdA/GroenLinks is er voorstander van tegen vergoeding ruimten beschikbaar te stellen aan startende ondernemers in gemeentelijke gebouwen.

ECHTE BANEN

Als PvdA/GroenLinks streven we naar echte banen en een menswaardige samenleving. Hierom willen we investeren in meer echte banen, kiezen we voor een eerlijke prijs bij aanbesteden en bestrijden we verdringing op de arbeidsmarkt. Ook voor mensen met een beperking kunnen/moeten zowel gemeente als bedrijfsleven nog meer doen conform afspraken participatiewet.

GROTERE ROL LANDBOUW BIJ INRICHTING EN BEHEER LANDSCHAP

Omdat de landbouw de grootste gebruiker is van de groene open ruimte hebben zij een grote rol bij de inrichting en beheer van het landschap. Dit past goed bij het unieke kleinschalige landschap van de gemeente Tholen. PvdA/GroenLinks stimuleert de kleinschalige en biologische landbouw en het op kleine schaal verkopen van producten. Mogelijk gekoppeld aan een zinvolle dagbesteding van zwakkeren in onze maatschappij. De PvdA/GroenLinks vindt dat in de gemeente Tholen geen plaats meer is voor intensieve veehouderijen vanwege de negatieve effecten op de volksgezondheid, natuurgebieden en biodiversiteit. Ook niet voor mestvergisters vanuit Brabant.

ARMOEDEBESTRIJDING

Uit de gezondheidsmonitor GGD blijkt dat in de gemeente Tholen relatief veel burgers een beperkt besteedbaar inkomen hebben en grote moeite hebben om "rond komen". Nog veel ouderen ontvangen alleen AOW.

PvdA/GroenLinks wil dan ook dat de gemeente Tholen een signaleringsfunctie heeft om te voorkomen dat deze categorieën in de schuld komen en vervallen tot armoede.
Ook in Tholen zijn er mensen die een beroep doen op de gemeente voor financiële ondersteuning. Langdurig zonder inkomen leidt tot armoede en het betekent ook dat mensen minder kunnen meedoen in onze maatschappij.
PvdA/GroenLinks vindt het belangrijk dat mensen zinvol werk en een zelfstandig inkomen hebben.
PvdA/GroenLinks wil dat beschut- werk -voorziening in stand blijft. Voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt zijn vaak extra maatregelen nodig . Ook de gemeentelijke organisatie kan zorgen voor stage- en leerwerkplaatsen. Er moet worden voorkomen dat mensen met een arbeidsbeperking langs de kant staan.
Armoede leidt tot een sociaal en maatschappelijk isolement. De stijging in woonlasten en zorgkosten zorgen voor een toename van het aantal aanvragen voor schuldhulpverlening. Voor de PvdA/GroenLinks is het niet aanvaardbaar dat één op de negen kinderen opgroeit in armoede. Bij ons in de gemeente gaat het om minimaal 300 kinderen. Opgroeien in armoede staat ontwikkelingskansen in de weg. Schulden leiden in de regel tot meer schulden.
Wij willen deze vicieuze cirkel doorbreken. Gezinnen en andere mensen met problematische schulden helpen we, zonder hun verantwoordelijkheid over te nemen, maar wel zo laagdrempelig en slagvaardig mogelijk.

- **We willen actieve voorlichting over ondersteuning bij werkloosheid zodat mensen ook optimaal gebruik kunnen maken van de beschikbare voorzieningen.**
- **We willen extra financiële zorg voor kinderen die, als gevolg van (financiële) problemen thuis, niet meer mee kunnen doen aan normale sociale en buitenschoolse activiteiten. De middelen door het Rijk beschikbaar gesteld worden optimaal benut, zo nodig wordt extra gemeentebudget toegevoegd.**
- **We willen investeren in de basisvaardigheden zoals het kunnen lezen en schrijven en het vaardig zijn in het gebruik van internet. Dat zijn belangrijke voorwaarden om mee te kunnen doen.**
- **Onze gemeente armoedebeleid met specifieke aandacht voor kinderen, die opgroeien in armoede, voert.**
- **Elk kind mee moet kunnen doen: met sport, de schoolreis, cultuur, verjaardagen, goede kleding.**

- **Er kindpakketten zijn voor alle kinderen die opgroeien in armoede.**
- **Kinderen nooit de dupe mogen worden van ouders, die schulden hebben. Ook niet als deze ouders ondanks hulp toch weer schulden aangaan.**
- **In ons armoedebeleid ook aandacht is voor werkende armen, arme ouderen en alleenstaanden.**
- **Er speciale schuldhulpverleningsprogramma's worden ontwikkeld gericht op de ondersteuning van zzp'ers, die sterk wisselende inkomsten hebben, en werkende armen, die banen moeten stapelen om aan het minimum te kunnen komen.**
- **Er speciale schuldhulpverleningsprogramma's komen voor laaggeletterden.**
- **De toegang tot de schuldhulpverlening voor iedereen wordt vereenvoudigd.**
- **Wij alleen werken met bewindvoerders die voldoen aan het keurmerk Bewindvoering.**
- **Er een hardheidsclausule in het armoedebeleid komt (zoals in Zwolle).**
- **In onze gemeente de voedselbank ruimhartig wordt ondersteund.**
- **In onze gemeente alles wordt gedaan om een beroep te moeten doen op de voedselbank overbodig te maken.**
- **Wij in het armoedebeleid niet alleen kijken naar het bruto inkomen, maar ook naar het besteedbaar inkomen om verborgen armoede op te sporen en aan te pakken.**
- **Wij staan voor een ruimhartig minimabeleid, met een inkomensgrens van 130% van het bijstandsminimum.**
- **Het kwijtscheldingsbeleid voor afvalstoffen en waterschapsbelasting voor minima nooit ter discussie kan worden gesteld.**

OPTIMALE BEGELEIDING NAAR PASSEND WERK

Om werkzoekenden optimaal te begeleiden naar regulier werk is het nodig dat er intensief kontakt is met leer-werkbedrijven in de regio. Als (betaald) werk nog niet kan, vindt PvdA/GroenLinks dat de werkzoekenden zich via vrijwilligerswerk en/of scholing zich voorbereidten op een nieuwe baan.
Werk staat bij de PvdA/Groen Links voorop. Werk is de sleutel tot bestaanszekerheid. Met werk zijn mensen in staat een zelfstandig bestaan op te bouwen. Voor de PvdA/Groen Links is werk betaald. Het minimumloon is echt het minimum.
Mensen, die kunnen werken, maar door omstandigheden zijn aangewezen op de bijstand worden respectvol behandeld.
Werken met behoud van uitkering is altijd tijdelijk en met oog op het verhogen van de perspectieven op het krijgen van betaald werk. Dat kan bijvoorbeeld door

vaardigheden op te doen, die noodzakelijk zijn in de veranderende arbeidsmarkt. Alle ondersteuning vanuit de gemeente om mensen weer aan het werk te krijgen, is maatwerk. Goed werk en een fatsoenlijk loon zijn en blijven onze uitgangspunten.
Als lokale afdelingen realiseren we ons dat we niet zo maar even banen creëren in de gemeente. Wel kunnen we er voor zorgdragen dat we mensen kansen bieden op werk door voor een goed vestigingsklimaat te zorgen, het MKB te faciliteren en mensen die tijdelijk geen werk hebben te ondersteunen door ze zoveel mogelijk mee te laten doen in de maatschappij en als lokale overheid het goede voorbeeld te geven. Aan Payroll constructies werken we niet mee.
Voor onze gemeente houden we beschut werk in stand voor mensen die niet in aanmerking kunnen komen voor een plek op de reguliere arbeidsmarkt.

OPZETTEN WERKCORPORATIES

Een werkcorporatie biedt mensen die geen werk hebben de mogelijkheid werkervaring op te doen, vaardigheden te ontwikkelen en daarbij scholing te volgen. Jongeren en ouderen kunnen hier met elkaar samen naar een doel toewerken en kansen op een zelfstandig inkomen vergroten.

JEUGDWERKLOOSHEID TERUG DRINGEN

Jongeren onder de 27 jaar volgen onderwijs , hebben een baan of combineren onderwijs met werk. Het uitgangspunt voor leerplicht en de weg naar werk is "school eerst". Onderwijs wordt gevolgd en afgerond met minimaal een startkwalificatie (mbo niveau 2, havo of vwo). PvdA/GroenLinks wil dat bewezen effectieve methodes, zoals individuele begeleiding en contacten met werkgevers, worden ingezet om de jeugdwerkloosheid terug te dringen.

Voor de PvdA/GroenLinks betekent dit voor de komende raadsperiode dat wij:

- **initiatief nemen tot het maken van afspraken met opleidingsinstellingen om te voorkomen, dat we onze jongeren opleiden voor werk dat er straks niet meer is. Dit betekent bijvoorbeeld minder administratieve en economische opleidingen, en meer opleidingen in de techniek en ict;**

- **samen met de lokale ondernemers zorgen voor voldoende stageplekken voor jongeren op alle niveaus. Beroepsbegeleidende leerweg (bbl) is hierbij een extra aandachtspunt;**

- **onze inkoopmacht als overheid gebruiken om banen voor mensen in een uitkering en leerbanen voor jongeren te stimuleren. Dat kan door *social return on investment* als voorwaarde op te nemen voor de aanbestedende partij. De gemeente geeft hierbij zelf ook het goede voorbeeld;**

- **het re-integratiebudget vooral inzetten voor de meest kwetsbare groepen, zoals bijvoorbeeld mensen met beperkingen of statushouders;**

- **er naar streven dat beschut werk moet blijven bestaan voor mensen die anders geen kans hebben op een betaalde baan waarmee ze een eigen bestaan kunnen opbouwen.**

3. WONEN EN LEEFBAARHEID

LEEFOMGEVING

De leefomgeving in de kernen wordt bepaald door veel factoren, onder meer: goede woningen, welzijns-, sport- en culturele voorzieningen, veiligheid, permanent wonen, bedrijvigheid, verkeer, sociale netwerken, zorg en vrijwilligerswerk.

Het imago van wonen in Tholen lijkt de negatieve kant uit te gaan zoals recentelijk in de landelijke pers is geventileerd. Tevens scoort de gemeente Tholen laag op het gebied van groen in de diverse kernen. De PvdA/GroenLinks gaan ervoor om dit imago te verbeteren.

De inwoners van de kernen dragen voor een groot deel zelf bij aan de leefbaarheid van de kernen door in verenigingen of andere sociale verbanden activiteiten te ontplooien en/of een rol spelen in het beheer en de exploitatie van de multifunctionele accommodaties.

Steeds meer inwoners van Tholen zijn al betrokken bij alles wat er in hun kernen gebeurt. Die participatie uit zich op meerdere manieren zo is er een dorpstafel, zorgcoöperatie, dorpsgemeenschappen etc. en in het vele vrijwilligerswerk waarmee verenigingen in stand worden gehouden en mede-inwoners "een handje worden geholpen". Bewoners hebben te kennen gegeven dat de gemeente daarin nog te weinig initiatief neemt. PvdA/GroenLinks wil dan ook stimuleren dat die betrokkenheid nog groter wordt. Bijvoorbeeld door het overnemen en zelf uitvoeren van publiekszaken makkelijker te maken, door waar burgerinitiatieven niet vanzelf van de grond komen, deze (tijdelijk) te ondersteunen.

Ook de gemeentelijke organisatie moet daar een bijdrage aan leveren. Die moet slagvaardig zijn en "naar buiten gericht" om te kunnen werken aan een lokale participerende samenleving, zoals die PvdA/GroenLinks voor ogen staat. Servicegerichtheid van de gemeente Tholen moet voorop staan, waarbij de burger centraal staat en de dienstverlening correct en met de juiste bejegening uitgevoerd wordt. Daarbij zal verdere digitalisering van producten belangrijk zijn, naast zoveel mogelijk samenwerking met andere buurgemeenten om een efficiëntieslag te maken. Niet alles zal mogelijk zijn, maar Tholen moet leefbaarder, socialer en duurzamer worden.

AANGENAAM WONEN IN THOLEN

Wonen is een eerste levensbehoefte. Wonen is meer dan een dak boven je hoofd, het is een ankerpunt van de verbonden samenleving en een basis voor het tegemoet kunnen treden van de wereld. Wonen doe je in een buurt of wijk, dorp of stad, te midden van en samen met anderen.

Dit betekent dat er voldoende betaalbare huizen voor uiteenlopende soorten huishoudens beschikbaar moeten zijn. Iedereen dient goed te kunnen wonen voor een eerlijk deel van het besteedbaar inkomen.

Wonen is verbonden met zeggenschap over de eigen woning en woonomgeving: als bewoners dat willen, moeten ze letterlijk de baas zijn over hun eigen huis en op die manier een directe invloed op hun woonomgeving hebben. Zeggenschap gaat daarom ook over de invloed die huurders en gemeenten hebben op het beleid van de woningcorporatie. Huurdersparticipatie en -medezeggenschap zijn hierom noodzakelijk.

Om de toegankelijkheid waar te kunnen maken zullen er méér huizen moeten worden gebouwd: op plaatsen waar mensen graag wonen en ontworpen op basis van woonwensen. Bouwen in bestaand stedelijk/dorps gebied, inclusief de transformatie van leegstaande kantoren, heeft hierbij voorrang. Om de betaalbaarheid21 te kunnen garanderen zullen de woonlasten omlaag moeten. Voor zeggenschap is het belang- rijk dat bewoners de ruimte krijgen van corporaties, gemeenten, projectontwikkelaars, investeerders en bouwbedrijven om vooral ook zelf inhoud aan hun woonwensen te geven. En wonen gaat ook over kwa- liteit van de woningen: verduurzaming (o.a. door nul op de meter), veiligheid en de relatie met zorg.

Wij willen graag gemengde wijken in steden en gemengde dorpen. Dit betekent dat er ruimte is voor diversiteit, jongeren, alleenstaanden, gezinnen met jonge (en oudere) kinderen, meerdere generaties van een familie onder één dak, ouderen en statushouders. Gemengde wijken passen bij het idee van een inclusieve samenleving. Wij staan niet toe dat de lagere inkomens worden verdrongen naar de buitenwijken of zelfs buiten onze gemeente. Als passend toewijzen gemengde wijken in de weg staat, dan dienen we dat in overleg met de corporaties op te lossen.

Voor PvdA/GroenLinks is blijven investeren in betaalbare woningen en goede bereikbaarheid van leefbare kernen van het grootste belang. Een evenwichtig en eerlijk woonbeleid, waarbij er voldoende sociale woningen beschikbaar zijn en waarin eigen woningbezit voor brede groepen bereikbaar blijft.

Demografische ontwikkelingen geven aan dat er op termijn sprake is van krimp in de regio. Het aantal inwoners zal de komende jaren geleidelijk afnemen. Daarentegen zal het aantal huishoudens nog enigszins toenemen. Het is van groot belang om samenhang te brengen in de juiste investeringen (voor oud en

jong) op lange termijn op de woningmarkt. Daarbij is regionale afstemming noodzakelijk.

Daarom willen wij in Tholen:

HERSTRUCTURERING EN NIEUWBOUW HAND IN HAND

Bij de realisering van bouwplannen is het voor PvdA/GroenLinks niet vanzelfsprekend dat de vraag van zowel de koop- als huursector leidend is. Gemeentelijk beleid per kern moet ervoor zorg dat de juiste woning op de juiste plaats komt. Daarin zijn afwegingen verwerkt zoals: evenredig gespreide sociale woningen over kernen, voldoende betaalbare en beschikbare woningen voor jong en oud, duurzaam en levenloopbestendig bouwen, leegstand, inbreiden gaat voor uitbreiden, herbestemming en transformatie van winkels en kantoren, tweede woninbezit, gemengde wijken, etc.
Om oudere woningen in de kern geschikt te houden voor permanente huisvesting willen we de subsidieregelingen van Rijk, Provincie optimaal benutten en de gemeentelijke regeling(en) beter toegankelijk maken.
Nieuwe woningen moeten levensloopbestendig en duurzaam gebouwd worden. Door nieuwbouw in de kernen te realiseren kunnen ouderen blijven wonen in hun dorp en komen er woningen beschikbaar voor starters. Bij nieuwbouwplannen vragen we vooral aandacht voor inwoners met een laag inkomen. Daarbij staat betaalbaarheid centraal, steeds meer sociale woning zijn niet of moeilijk bereikbaar voor de doelgroep.
Om jonge starters te ondersteunen wil PvdA/GroenLinks de gemeentelijke starterslening handhaven en steunen we initiatieven als gezamenlijke nieuwbouw.

STIMULEREN ENERGIEZUINIG BOUWEN EN WONEN

De gemeente hanteert soepele regels bij vergunningverlening bij lokale initiatieven om duurzame energiebesparende maatregelen te realiseren.
We willen dat bouwpartners (projectontwikkelaars en woningbouwvereniging) een hoge ambitie hanteren voor het aanbrengen van energiebesparende maatregelen in huurwoningen.

VOLDOENDE MIDDELEN VOOR SOCIALE WONINGBOUW, INBREIDEN EN GRONDSANERING

Bouwplannen moeten kostendekkend zijn. Een uitzondering kan worden gemaakt voor sociale woningbouw of woningbouw op inbreidingslocaties en bij grondsaneringen. Het moet dan vooraf duidelijk zijn hoe in het tekort wordt voorzien!

IN ELKE KERN VOORZIENINGEN OP MAAT

PvdA/GroenLinks wil in de te vernieuwen multifunctionele accommodaties voorzieningen, privaat en publiek, combineren zodat ze behouden kunnen worden, op maat, in elke kern. Denk aan combinaties van school, zorg, kinderopvang, woningen voor senioren en voor starters, huisarts, loketfuncties en de buurtsuper.
Zo kan een dergelijk gebouw, met de school als belangrijk onderdeel, de ontmoetingsplaats voor het hele dorp worden.
Als inwoners of verenigingen een rol willen spelen in het beheer en de exploitatie van de multifunctionele accommodaties. ondersteunen we dat. Zo blijven de voorzieningen betaalbaar en kunnen deze flexibel worden gebruikt.

PASSEND ONDERWIJS, HET BESTE VOOR IEDER KIND

Goed onderwijs is een pijler binnen de samenleving om werk, inkomen en kansen rechtvaardig te verdelen. PvdA/GroenLinks Tholen wil voor ieder kind het beste onderwijs, ongeacht leervermogen of beperking.
Passend onderwijs zorgt voor een onderwijsaanbod voor alle leerlingen, vooral voor leerlingen met speciale zorgbehoeften. Er zullen vormen van speciaal onderwijs nodig blijven, maar het principe is dat iedere leerling naar de dichtstbijzijnde school voor regulier onderwijs gaat. Dat willen we ruimhartig financieel ondersteunen.
Samenwerking van scholen, gemeente en zorginstellingen is voor de kinderen van belang. Het principe "één kind, één gezin, één plan, één regisseur" is leidend. De "Brede School" welke de komende raadsperiode gestalte krijgt zal kansen scheppen voor de diverse partijen om in gezamenlijkheid elkaars sterke kanten te benutten. De gemeente Tholen zal dit uitgangspunt breed communiceren.

MEER DAN ALLEEN BASISVAARDIGHEDEN

Naast het aanleren van basisvaardigheden dient in het basisonderwijs voldoende aandacht te zijn voor bewegingsonderwijs, culturele vorming, natuur- en milieueducatie en mondiale bewustwording. We vinden dat de gemeente kansrijke initiatieven en/of projecten moet ondersteunen of initiëren voor samenwerking tussen basisscholen, musea en andere organisaties.

INVESTEREN IN SPORT

Afgelopen jaren is er flink geïnvesteerd in sport en sportaccommodaties. Sport functioneert als een sociaal bindmiddel. Investeren in de breedtesport is een investering in de maatschappij. Hoewel het in essentie gaat om de eigen kracht van de clubs om goede en slechte tijden door te komen, onderkent PvdA/GroenLinks dat het aanspreken van de (financiële) veerkracht van verenigingen grenzen heeft. Intensieve samenwerking met andere sportverenigingen in de kern of in de gemeente is noodzakelijk om bij teruglopende ledenaantallen levensvatbaar te blijven. De sportverenigingen en sport in het algemeen, bevorderen de ontwikkeling van het gemeenschapsgevoel.

Sport levert een positieve bijdrage aan de volksgezondheid. We willen initiatieven om jongeren, ouderen en sociaal zwakkeren in aanraking te laten komen met sport, ondersteunen.

ALLE KERNEN GOED BEREIKBAAR

Bij een goede woonomgeving past op de klant gericht openbaar vervoer. Wij zullen ons – mede aan de hand van de evaluatie van het vervoer afgelopen jaren – bij de provincie inzetten voor een sterk basisnetwerk met daaraan gekoppeld een fijnmazig vraagafhankelijk vervoerssysteem.
Daarnaast willen we een onderzoek naar een centraal vraag- en aanbod-meldpunt voor vervoer door vrijwilligers.

VEILIG VOELEN EN VEILIG ZIJN

Veiligheidsbeleid gaat over afstemming, samenwerking en een goede balans tussen voorkomen (preventie) waar het kan en handhaven (repressie) waar dat moet.
We bestrijden overlast, intimidatie en criminaliteit. Daarvoor is het belangrijk dat mensen elkaar op straat aanspreken op gedrag en dat ouders hun kinderen aanspreken. PvdA/GroenLinks wil samenwerken met woningbouwcorporaties, welzijns- en (jeugd)zorginstellingen, brandweer, politie, onderwijs, burgers en bedrijven. In deze samenwerking zien wij de wijkagent als sleutelfiguur en neemt de gemeente de rol als regisseur.
Wij ondersteunen de professionaliteit op het gebied van de aanpak/signalering van huiselijk geweld, alcoholmisbruik, kindermishandeling en de loverboy-problematiek.
We ondersteunen effectieve maatregelen om overmatig alcoholgebruik, alcoholgebruik – 18 jaar en drugsgebruik tegen te gaan.
Vuurwerk wordt door veel, mensen (en dieren) als onprettig en onveilig ervaren. Daarom vindt PvdA/GroenLinks dat we er naar moeten streven om vuurwerk op 31 december bij voorkeur op centrale plekken bij de kern af te steken.
Veiligheid is ook wonen in een straat waar de kinderen kunnen spelen. PvdA/GroenLinks wil de straten zo inrichten, dat men automatisch kiest voor een gematigde snelheid. Rond scholen moeten er schoolzones zijn, met veilige in- en uitstapplaatsen, veilige fietsroutes en voldoende fietsstallingen. Er moet behoorlijke prioriteit gesteld worden aan handhaving van deze maximale snelheden.
Veiligheid is ook het redden van mensenlevens en het beschermen van de gezondheid tegen gevaarlijke stoffen. De hulpdiensten moeten snel ter plekke kunnen zijn als er zich een ongeval of calamiteit voordoet. Uitrukposten op strategische punten zijn hierbij van belang. Ook de vrijwilligers die hier een bijdrage aan leveren, verdienen waardering en ondersteuning.

JEUGD EN JONGEREN

Sinds 2015 is Jeugdzorg een verantwoordelijkheid voor de gemeente volgens PvdA/GroenLinks moet nog meer de nadruk gelegd worden op preventie waarbij er programma's uitgezet worden over seks, alcohol en drugs. Wachttijden bij aanmelding en behandeling bij Jeugdzorg moeten zoveel mogelijk vermeden worden waarbij een beperking van de bureaucratie essentieel is.
PvdA/GroenLinks Tholen zal een actief jongerenbeleid stimuleren. Wij willen dat de gemeente samenwerking gaat zoeken met Thoolse basisscholen om dit jongerenbeleid gestalte te geven.
Daarnaast willen we de jeugdraad blijven ondersteunen. We ondersteunen verenigingen die talenten van jongeren ontwikkelen, zoals de muziekschool en (sport)verenigingen. Jongerencultuur wordt extra ondersteund. Innitiatieven zoals bijvoorbeeld een jeugdsoos kunnen op onze steun rekenen.

AANDACHT VOOR KUNST EN CULTUUR

Kunst en cultuur spelen een rol bij de emancipatie en participatie. Beiden vergroten de aantrekkelijkheid van Tholen. Ze bieden een gunstig vestigingsklimaat. Kennis over ons cultureel erfgoed – waar komen we vandaan – helpt jongeren bij het vinden van hun identiteit.
Er moet aandacht zijn voor de gevestigde kunst, maar ook ruimte bestaan voor nieuwkomers. PvdA/GroenLinks wil dat de toegankelijkheid van kunst en cultuur gewaarborgd blijft, en hecht eraan dat het kunst- en cultuuraanbod, waarvan musea een wezenlijk onderdeel vormen, niet verarmt. We stimuleren cultureel ondernemen.

ZUINIG OP KENMERKENDE MONUMENTEN

De gemeente draagt zorg voor het in stand houden van monumentale objecten en het beschermde stadsgezicht in de gemeente Tholen. PvdA/GroenLinks vindt het belangrijk dat het stadsgezicht in de gemeente Tholen niet aangetast wordt door moderne hoogbouw.

4.NATUUR EN MILIEU

Leven in een duurzame en groene omgeving
Voor de PvdA/GroenLinks is duurzaamheid belangrijk. De klimaatverandering, de toename aan regenwater en de CO2-uitstoot baren ons zorgen. Ook de lokale overheid heeft een bijdrage te leveren aan het verduurzamen van onze gemeente en ons land. De verduurzaming gaat nu te traag, er is versnelling nodig. De gemeente richt zich op duurzame projecten, die tegelijkertijd zoveel mogelijk de woningbouw, het milieu en de (lokale) werkgelegenheid ten goede komen. Inwoners, organisaties en bedrijven worden bij de uitvoering betrokken en profiteren van een eventueel (indirect) aanwijsbaar financieel profijt. De luchtkwaliteit moet zowel in de stad als op het platteland verbeteren. Dit is een belangrijke voorwaarde om gezond te kunnen leven. Nederland heeft verder een gevarieerd landschap.
Tholen is een echte plattelandsgemeente met een uitgebreid buitengebied waarin landbouw prominent aanwezig (en belangrijke economische drager) is. Met een cultuurhistorisch interessant landschap waar de agrarische natuur nog volop de ruimte heeft. PvdA/GroenLinks is zuinig op natuur en landschap en streeft naar een milieuvriendelijk Tholen, waarin ruim aandacht is voor dierenwelzijn. Aantasting van de natuur wijzen wij vanzelfsprekend af. Wij beschermen en versterken de natuur en maken die zoveel mogelijk toegankelijk om haar schoonheid te kunnen beleven.
We vinden het vanzelfsprekend dat bij beleidsontwikkelingen inwoners en lokale organisaties worden betrokken die zich inzetten voor natuur-en landschapsbeheer en dierenwelzijn.
De gemeente heeft naast de regiefunctie ook een voorbeeldrol. Zij moet vooruitlopen in gewenste innovaties en gedragsverandering. Zo willen we bij alle gemeentelijke aanbestedingen en inkopen een duurzaamheidtoets toepassen, gebaseerd op de uitgangspunten in dit verkiezingsprogramma.
Als gemeente hebben we een taak om broeikasgassen terug te dringen. Milieuzorg, in de zin van duurzame ontwikkeling, is slechts mogelijk als milieumaatregelen worden geïntegreerd in alle sectoren. Handhaving en controle, bewustwording en voorlichting zijn belangrijke pijlers in het plan.

Daarom willen wij in Tholen

ECONOMISCHE GROEI IN BALANS MET ECOLOGIE

Economische ontwikkeling is noodzakelijk, creëert banen en is dus goed voor onze inwoners. PvdA/GroenLinks streeft naar een duurzame economische ontwikkeling, die in balans is met andere dan economische belangen zoals natuur, landschap en milieu. Alle voorgenomen ontwikkelingen zullen wij hieraan kritisch toetsen.

AANDACHT EN STEUN VOOR NATUUR EN LANDSCHAP

Het voortbestaan van allerlei planten en dieren staat onder druk. Als gemeente kunnen we verdere achteruitgang helpen te voorkomen door de aanleg van landschapselementen, bijvoorbeeld groenstroken, heggen en drinkputten te stimuleren en ondersteunen. PvdA/GroenLinks wil de aanleg van "groene daken" bij scholen, landbouwschuren en bedrijfsloodsen stimuleren en initiatieven ondersteunen met gerichte informatie.
PvdA/GroenLinks vindt dat de gemeente de plaatsing van bijenkorven moet bevorderen. Bijenvolken zorgen voor bestuiving en bevorderen de biodiversiteit en helpen bij het monitoren van milieueffecten.
Wij willen gerichte aandacht voor voorlichting over de aanleg van dichte hagen, nestkasten en zwaluwtorens en de toepassing van vogelvides onder daken.
PvdA/GroenLinks is voor natuurvriendelijke oevers. Deze leveren een bijdrage aan de waterkwaliteit en soortenrijkdom en zijn bovendien goedkoper in onderhoud.

ACTIEVE BETROKKENHEID BIJ NATUUR, LANDSCHAP EN MILIEU

PvdA/GroenLinks wil de kennis over en de betrokkenheid bij natuur, landschap en milieu versterken, zowel bij inwoners als toeristen. Dat kan o.a. door publiciteit en PR. Maar ook door activiteiten en excursies bij agrarische bedrijven en natuurorganisaties. Clubs of instellingen die zich hierop richten en bijdragen aan de bewustwording, m.n. van jongeren, kunnen rekenen op onze steun. Wij vinden het van belang dat lespakketten over natuur, milieu en landschap in stand worden gehouden.

CREATIEF GEBRUIK BRAAKLIGGENDE GRONDEN

Voor kinderen is het belangrijk om plaatsen voor 'natuuravonturen' te creëren, speelplaatsen waar een kind met fantasie kan spelen en de natuur kan ontdekken. We willen vergroening van schoolpleinen en de aanleg van schooltuinen stimuleren en ondersteunen. Als er langdurig gronden braak liggen omdat geplande ontwikkelingen stagneren zijn die ideaal als 'tijdelijke natuur' en/of ecologische (school)tuin in te zetten.

MONDIAAL DENKEN, LOKAAL HANDELEN

De PvdA/GroenLinks zal bij de jaarlijks vast te stellen duurzaamheidsagenda extra aandacht vragen voor de Global Goals for sustainable development: denk mondiaal, handel lokaal. De gemeente geeft het goede voorbeeld door lokale, biologische en fairtrade producten te voeren in de gemeentelijke catering.
PvdA/GroenLinks wil biologische landbouw en kringloopboerderijen stimuleren. Bekeken moet worden of langdurig braakliggende gronden hiervoor tijdelijk kunnen worden ingezet.

GROENE GEMEENTE, ECOLOGISCH BEHEERD

PvdA/GroenLinks wil een ecologisch groenbeheer: geen chemische bestrijdingsmiddelen, beplanting met inheemse soorten en selectief maaien. Dat is goed voor ieders gezondheid en bevordert de soortenrijkdom. Hierover dient de gemeente waar mogelijk ook afspraken te maken met anderen, zoals agrariërs en het Waterschap. Vooral het terugdringen van neonicotinoïden is van belang voor herstel van de bijenstand en belangrijk om bestuiving van veel economische gewassen te garanderen.
Buurtbewoners die groenbermen in hun straat willen adopteren kunnen rekenen op gemeentelijke steun bij het beheer ervan. PvdA/GroenLinks wil groene parkjes en de monumentale kerkpleinen en begraafplaatsen in de kernen in stand houden.

INZETTEN OP VERDUURZAMING

PvdA/GroenLinks wil een actieve gemeente waar wordt ingezet op energiebesparing en waar duurzaam ondernemen wordt gestimuleerd door concrete afspraken te maken met ondernemers. Door voorlichting (ook op scholen) en door tariefdifferentiatie, voorschriften en vergunningen kunnen milieumaatregelen actief worden ondersteund. Daarbij zijn kwaliteit, innovatie en duurzaamheid belangrijke uitgangspunten.
We willen hergebruik van grondstoffen bij nieuw- of verbouwprojecten stimuleren. Door te zorgen voor een duidelijk overzicht van bouwprojecten in de gemeente. We willen dat in kaart wordt gebracht welke bouwstoffen vrijkomen voor hergebruik bij sloopprojecten en welke vraag naar grondstoffen er is bij bouwprojecten en koppel vraag en aanbod.

ENERGIENEUTRALE GEMEENTE

PvdA/GroenLinks wil de komende jaren specifieke maatregelen van de gemeente en inwoners om te komen tot een energieneutrale gemeente.
De gemeente heeft een voorbeeldfunctie bij energiebesparing en moet in eigen huis alle mogelijke maatregelen nemen. We willen voorzieningen als bundelen in multifunctionele centra om daarmee het energiegebruik terug te dringen.
Wij vinden dat de gemeente soepele regels dient te hanteren bij vergunningverlening bij lokale initiatieven om duurzame energiebesparende maatregelen te realiseren.
We willen dat de gemeente kennis in huis haalt voor het uitvoeren van een gedegen energiebeleid en hierbij de samenwerking zoekt.
PvdA/GroenLinks wil extra inspanningen om de woningvoorraad en andere gebouwen energieneutraal te maken. Extra aandacht moet uitgaan naar uitbreiding van laadpalen voor electrisch rijden waarbij de gemeente een voortrekkersrol kan vervullen. Daarbij moet gebruik gemaakt worden van slimme innovatieve technieken.

SLUITING VAN KERNCENTRALE DOEL EN BORSELE

Gezien de maatschappeleijke ontwikkeling in het streven naar duurzame en schone energie en de mogelijke risico's bij de kerncentrale Doel en Borsele is het nastreven van sluiting een belangrijk gegeven. Dit in samenwerking en samenspraak met de aanpalende gemeenten en provincie(s).

SCHONE BODEM, GEZOND WATER EN FRISSE LUCHT

Het beleid van de gemeente richt zich op verbetering van de kwaliteit van de omgeving en adequate handhaving. PvdA/GroenLinks wil geen aantasting van de bodem als gevolg van onomkeerbare activiteiten. Wettelijk vastgelegde geluidsnormen worden gehandhaafd. Licht- en luchtvervuiling dienen te worden voorkomen. Extra alert moet omgegaan worden met geuroverlast, in dit kader zijn het vooral veehoudbedrijven en varkenshouderijen die om extra aandacht vragen.
Wij stimuleren het in gang zetten van een meldpunt voor houtstook en zullen het initiatief nemen om in het APV op te nemen dat er maatregelen genomen kunnen worden bij het ernstig overschrijden van deze paragaaf in het APV.
PvdA/GroenLinks vindt dat we zuinig moeten omgaan met water. Daarom investeren we in maatregelen die ervoor zorgen dat het regenwater niet via het riool wordt afgevoerd maar benut wordt voor het z.g. grijswatercircuit, liefst vastgehouden in de bodem of afgevoerd naar vijvers, sloten of kanalen. We willen infiltratie van regenwater in de bodem bevorderen ondermeer door het terugdringen van 'tuinbetegeling'. We stimuleren woningeigenaren om te investeren in groen en water, bijvoorbeeld door groendaken en -gevels en een groene woonomgeving, en om huurders te stimuleren bij te dragen aan een groene omgeving door een groene inrichting van hun tuinen.
We willen dat het bomenbestand binnen de gemeente minimaal op peil blijft. Bomen verfraaien niet alleen de gemeente, maar zorgen ook voor schaduw, koelte en dragen bij aan de lucht- en leefkwaliteit. Iets wat steeds belangrijker wordt bij hittegolven en stijgende temperaturen. We willen dat bij het kappen van bomen een compensatiebeginsel geldt.
We willen dat maatregelen voor het scheiden van afvalwater – in het riool wat moet en elders wat kan – wordt vastgelegd in bouwvoorschriften.

MINDER AFVAL

De PvdA/GroenLinks vindt dat de hoeveelheid afval, die gestort of verbrand wordt, zoveel mogelijk moet worden teruggebracht. Daarom zijn wij voor het scheiden van afval zodat afval opnieuw gebruikt kan worden. We streven naar een circulaire economie61 waarin afval dient als grondstof.

Het scheiden van afval is de basis van hergebruik en recycling. Het systeem van DIFTAR (gedifferentieerd tarief) kan behulpzaam zijn bij het streven naar duurzaamheid. DIFTAR bevordert zowel het scheiden van afval als het verminderen van het aanbod aan afval.
DIFTAR kent echter ook risico's. Het principe is: de vervuiler betaalt. Niet iedereen kan kiezen voor het aanbieden van minder afval. Als je kleine kinderen hebt (luiers) of bij bepaalde ziekten (medicatie en ondersteunende artikelen) kan de inwoner niet kiezen voor het beperken van het aanbod aan afval. Mensen met een krappe beurs kunnen
hierdoor in de problemen komen.
Voor de PvdA/GroenLinks betekent dit voor de komende raadsperiode dat:

- **er afspraken gemaakt worden de afvalcentrale om het scheiden van afval te stimuleren en de hoeveelheid afval te beperken;**
- **huishoudens hun afval gratis bij het afvalscheidingsstation kunnen blijven afgeven om illegale stort te voorkomen;**
- **er in onze gemeente meer plekken komen voor gescheiden afvalinzameling;**
- **huishoudens die veel restafval produceren hiervoor ook meer geld moeten betalen (de vervuiler betaalt). Hiervoor wordt een systeem ingevoerd voor gedifferentieerde tarifering (DIFTAR) waarbij we rekening houden met gezinnen met kleine kinderen en mensen die ziek zijn.**

AANDACHT VOOR DIERENWELZIJN

PvdA/GroenLinks wil dat de gemeente een beleid voert dat rekening houdt met het welzijn van dieren, die in de gemeente worden gehouden of verblijven.
We vinden dat de burger in de eerste plaats verantwoordelijk is voor zijn huisdier en de gemeente voor het algemeen dierenwelzijn. Daarom vinden we het de taak van de gemeente te zorgen voor heldere voorlichting over dierenwelzijn. Dat kan door een up-to-date informatie en verwijzing op de gemeentelijke website over dierenwelzijnorganisaties zoals de dierenbescherming, dierenambulance, dierenasiel etc.
PvdA/GroenLinks stelt grenzen aan de maximale maat van stallen en werkt alleen mee aan het vergroten als dit ten goede komt aan het dierenwelzijn. We willen dat de gemeente de komende periode bekijkt hoe het weiden van landbouwhuisdieren in de open lucht kan worden bevorderd. PvdA/GroenLinks zal ook extra alert zijn op uitvoering van de Wet op het verbod op pelsdieren. Het streven is om op termijn de hondenbelasting af te schaffen.

NATIONAAL PARK OOSTERSCHELDE

Onze gemeente Tholen grenst aan een prachtige Nationaal Park, een natuurlijk gebied met grote aantrekkingskracht voor het toerisme! PvdA/GroenLinks vindt dit Nationaal Park zo belangrijk dat wij hier veel aandacht op zullen vestigen bij het aanprijzen van de gemeente Tholen.